

τὸ εὐχαριστῶ πρὸς τὸν ποιητὴν, ὁ συνεργάτης μας τοῦ μεταφράζει καὶ τὸ ἐξῆς :

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

“Αχ ! θησαυροὶ μου φτωχοί, τῆς χαρᾶς ἀνωφελέστερη βρύση !
Ὡ Κίβη, θυμᾶσαι τὴν πρώτην

φορὰ, ποὺ στίλβωσες πόθου ματιὰς στὰ κρυμμένα μυστήρια ;
Κατάρρα σὲ κρίνει τὴ μέρα !

“Ὅμως, θυμᾶμεν πῶς σοῦ ἀντρεϊώθη τὸ αἱμάτινο ττόμα,
λυμένα τὰ γόνατα γέροντο.

ΦΥΛΛΟΛΟΓΟΣ

Σημ.—Βιβλία ποὺ ἔλαβε ἀκόμα ὁ «Νουμάς» : «Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ» ὑπὸ Ἀθανασίου Χ. Μπούτουσα. Ἐν Ἀθήναις, τυπ. Π. Δ. Σακελλαρίου 1910, σελ. 54 Δρ. 2.—«Περὶ τοῦ Νεοελληνικοῦ Λεξι-κοῦ», ἴδιος συγγραφεύς, ἴδιο τυπογραφεῖο, σελ. 4.—«Les Poèmes», nouvelle série No 1, revue. Paris, Juillet 1910, Falque, éditeur.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.—Ἀφοῦ μας ξαναεἶπανε ὅλα τὰ παλιὰ καὶ γινωστὰ γιὰ τὴν καθαρεύουσά τους, συχάσκανε τὸν περασμένο μῆνα οἱ καθαλιέροι της. Τσατίσματα—ὅπως λένε οἱ Σμυρνιοὶ—κᾶπου-κᾶπου. Ἡ «Ἀθῆναι» (31 Ἰουλίου) γράφοντας γιὰ ἓνα κκινούριο περιοδικό, λέει πὼς βγῆκε ἀποικιλωτάτον εἰς ὕλην καὶ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας, ἀλλὰ καὶ πολὴν μαλλιαρωσύνην, ἡ ὁποία ἀφαιρεῖ [τί ἀφαιρεῖ ;] ἀπὸ τὴν γενικὴν βαθμολογίαν τοῦ κομποῦ αὐτοῦ τεύχους». Καὶ τὸ «Ἐμπρὸς» τῆς ἴδιας μέρας, μι-λώντας γιὰ τὶς διπλωματικὰς εἰρωνεῖες τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ στοὺς ρεπορτέρηδες του, ποὺ τοὺς εἶπε γιὰ τὰ Πανεπιστημιακὰ, πρῶτα πὼς βρῖσκε-ται στὴν «προδιοίκηση τοῦ Προοιμίου» καὶ ὕστερα πὼς ἔφτασε στὸ «χᾶρτη τῆς Σχολικῆς τοπογρα-φίας», γράφει : «—Τί εἶναι πάλιν αὐτό ; ἤρχισαν ἀλληλερωτώμενοι οἱ δημοσιογράφοι. —Αὐτὸ εἶναι μαλλιαρῖσμος εἰς καθαρεύουσαν γλῶσσαν.»

Μὰ ἡ «Ἀκρόπολη» δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ κοιμη-θοῦνε σὲ χλωρὸ κλαρὶ τοὺς φίλους. Στὰ Λακωνικά της (22 Ἰουλίου) γράφει γιὰ τοὺς «Πάτρους», πὼς «ἀφοῦ ἔχουν νὰ βγάζουν καὶ μοιράζουν τζάμπα τὸ ἀγαθὸν προθέσεων φυλλαράκι, καλὰ θὰ ἔκαμαν ἂν τὸ ἐξωντανοποιούσαν λιγάκι τὴν τε γλῶσσαν τὸ τε περιεχόμενον. Τὸ κύριον ἄρθρον, τὰ χρηστὰ δι-δάγματα, διπλωνώμενα καὶ ξανχδιπλωνώμενα, σὺν ρευματικὰς γερόντιας, στῆς ὑπερκαθαρεύουσας τὰ πα-πλώματα, καταντοῦν ἀέρας φρέσκος» κτλ. Καὶ σ' ἄλλο φύλλο (29 Ἰουλίου) λέει γιὰ τὸν ὑποψήφιο κ. Π. Λαγοπάτην : «Δὲν θὰ ἦτο δυνατόν, ἀφοῦ ὁμιλεῖ πρὸς τὸν λαόν, νὰ μεταχειρίζεται γλῶσσαν ἀπλου-στέραν ; Τὰ ὠραῖα του λόγια ζήτημα εἶναι ἂν ἐνόη-σαν οἱ μισοὶ ἐκ τῶν ἀκροατῶν, διότι ἐλέχθησαν εἰς στρυφνὴν καθαρεύουσαν.»

Καὶ μόνο στὰ «Παναθήναια» (τεύχος 235—6 τοῦ Ἰουλίου σελ. 216 καὶ 217) βᾶσταξε ὁ καυγᾶς. Τονὲ βᾶσταξε δηλαδὴ ὁ κ. Α. Σκιας (τὰ συχαρήκια μας ποὺ ἔγινε καθηγητὴς καὶ τὸ Πανεπιστήμιο !),

μὲ νέα ὅμως ὑποχώρηση. Παραδέχτηκε πιά πὼς ἡ δημοτικὴ ζῇ καὶ βασιλεύει καὶ εἶναι φιλολογικὴ ἀδιάλεκτος», δίπλα στὴν καθαρεύουσά του. Ἀ' Α'φοῦ δηλαδὴ κατέχομεν ἱκανὸν ἀριθμὸν δημοτῶν ἀφρά-των ἐξαίρετου ποιητικῆς ἀξίας, ὑπάρχουσι δὲ καὶ παραδείγματα ποιητῶν εὐδοκίμως μεταχειρισθέντων διάλεκτον περίπου ὁμοίαν πρὸς τὴν τῶν ἀσματῶν ἐκείνων, δυνάμεθα νὰ καλλιεργήσωμεν καὶ τὴν δη-μῶδην ταύτην διάλεκτον ἰδίως μὲν ἐν τῇ ποιήσει, ἀλλ' οὐχ ἥτιον καὶ ἐν τῇ πεζογραφίᾳ εἰς ὅσα εἶδη φαίνεται εὐδοκιμοῦσα. Τοῦτο οὐδεμίαν βλάβην δύ-ναται νὰ προξενήσῃ οὔτε εἰς τὴν γλῶσσαν οὔτε εἰς τὴν λογοτεχνίαν. Ἐπιβλαβὲς ὅμως καὶ ἄτοπον θεωρῶ μόνον τοῦτο, ἥτοι νὰ γράφῃ τις ἔργον τι ἐν τῇ καθαρεύουσῃ κατὰ τὰ ἐννεα δέκατα καὶ ἔπειτα νὰ νομίζῃ ὅτι ὀφείλει νὰ ἐκχυδαίσῃ ἐκ τοῦ προχεί-ρου καὶ ὅπως τύχῃ τὸ ὑπολοιπὸν ἐν δέκατον, ἐτι ἐπιβλαβέστερον δὲ νὰ νομίζῃ καὶ νὰ λέγῃ ὅτι ταῦτα πράττων γράφει δῆθεν τὴν δημοτικὴν καὶ νὰ ψάλλῃ κατὰ τῆς καθαρεύουσας μυρία ὅσα.» Πολὺ σωστά. Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ κ. Σκιας μονάχα γιὰ τὰ «Παναθήναια» μιλάει καὶ γιὰ τὴ γλῶσσαν τους, ποὺ δὲν εἶναι οὔτε δημοτικὴ οὔτε καθαρεύουσα. Καὶ γι' αὐτὸ τὰ «Παναθήναια» βγαίνοντας νὰ τοῦ ἀπαντήσουμε καὶ νὰ διαπεντήσουμε τὴ δημοτικὴν ποὺ αἶχει μὲ τὸ μέρος της τοὺς φυσικοὺς νόμους, τὴν ἀλήθειαν, τὴν ζωὴν, τοῦ ἀπαντοῦνε μὲ τὴν ἀκα-νόνιστή τους καθαρεύουσα καὶ τονεῖ βρίζουνε τὸν ἄνθρωπο πὼς «δὲν ἐπρόσεξεν», δὲν ξέρει δηλαδὴ τὸ ζήτημα. Τὸ ξέρει καὶ τὸ παραξέρει ὁ κ. Σκιας, ἀφοῦ παραδέχεται τὴ δημοτικὴ καὶ στὴν πεζογρα-φίᾳ «εἰς ὅσα εἶδη φαίνεται εὐδοκιμοῦσα»—σ' ὅλα δηλαδὴ. Τὰ «Παναθήναια» δὲν τὸ ξέρουνε, ποὺ μόνον στὴν ποίησιν καὶ στὸ χωριάτικο διήγημα τὴν παραδέχονται, καὶ σ' ὅλα τᾶλλα εἶδη τοῦ λόγου θέλουνε τὴ μιζοβάερην καθαρεύουσά τους.

ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Σ' ἓνα φίλο, στὰ ξένα)

Ἀθήνα, 5 τοῦ Τετυγητῆ.

Ἐκλογὲς ἔχομε, κ' εἰδητῇ δὲ θὰ τῶπιρνες, ἂν οἱ κομματικοὶ μας ἀρχηγοί, γιὰ νὰ χτυπήσουνε τὸ Βενιζέλο καὶ τὸ Δραγούμη, δὲν ἀνακατεύανε τὸν κόσμον μὲ τοὺς ἄλλους Κρητικοὺς ὑποψήφious γιὰ τὴν Ἐθνικοσυνέλευση. Τοὺς βάλανε κάλπη δίχως νὰ τοὺς ρωτήσουνε. Οἱ Νεότουρκοι ἔγριεψανε, οἱ Δυνά-μες μπήκανε στὴ μέση, φοβερίζουνε νὰ ξανακᾶμουνε κατοχὴ. Ὁ Μιχελιδάκης μὲ τοὺς ἄλλους δηλώσανε πὼς δὲν τὴ δέχονται τὴν ὑποψηφιότητα. Ὁ Βενι-ζέλος τὸ εἶχε δηλωμένο ἀπαρχῆς, μὰ νὰ δοῦμε τί θὰ βγῇ ἀπὸ τίς κάλπες. Γιατὶ φαίνεται πὼς στὴν Ἀθῆνα τοῦλάχιστον οἱ Κρητικοὶ θὰ ψηφιστοῦνε, γιὰ τιμητικὴ ἐκδήλωση—ὅπως δὲ τότε κι ὁ Ράλλης, ποὺ ἔγιν' ἀφορμὴ νὰ γίνῃ ἀληθινὰ διπλωματικὸ ζή-τημα ἢ ἐκλογὴ. Ὡς τόσο ὁ Βενιζέλος, περνώντας ἀπὸ τὴ Βενετία (ὅπου τοῦ βγάλανε πὼς ἀντάμωσε τὸν Ἰταλὸ δοῦκα τῶν Abruzzi, γιὰ νὰ τοῦ προσ-φέρῃ τὸ ἐλληνικὸ στέμα), ταξιδεύει στὴν Ἑλβετία

και στο Μόναχο. — 'Αλήθεια· σὺ συσταίνω νὰ διαβάσης μιὰ συνέλευση τοῦ Λαγαούμη γιὰ τὰ ἐδῶ, πού τηλεγραφήθηκε στὸ Περικταρεῖο τοῦ Χαβά στὶς 26 τοῦ περασμένου.

Ἐδῶ πού λές, στὸ διάστημα τοῦτο, ὕστερ' ἀπὸ τὸ συνέδριο τῶν ὑποδιδασκῶν, εἶχαμε μιὰ μεσοκαπερ- γία τῶν καριτζήδων κι ἀμαζάδων. Ὁ Βασιλιάς μας, θέλοντας νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα τίς μέρες τῶν ἐκλογῶν, ταξίδεψε στὴ Ἀθήνα, κι ἀπὸ καὶ στὴ Σύρα καὶ στὴν Τήνο, κι ὁ Διαδοχὸς ἀνάβαλε τὸν ἐρχομὸ του. Διοριστήκανε 10 καινούριοι καθὴ γητάδες στὸ Πανεπιστήμιο, μὰ νὰ δοῦμε ποιοὶ καὶ πόσοι ἀπ' αὐτοὺς θὰ δεχτοῦνε τὸ διορισμό. Ὑπογράφηκε Β. Διάταγμα πού καταργεῖ γιὰ τὸ χρό- νου τὰ δύο στρατιωτικὰ σκολειὰ (Εὐελπίδων καὶ Ὑπαξιωματικῶν) καὶ κανονίζει τὴν ἴδρυση μιᾶς Πολεμικῆς Ἀκαδημίας. Βρίσκεται στὰ σκαριά μιὰ Χτηματικὴ Τράπεζα μὲ 20 ἑκατομμύρια κεφάλαια — γερμανικὰ λένε. Καὶ ξανακίνηται λόγος πὼς ἡ Κυβέρνηση θὰ παρκιτηθῇ μετὰ τίς ἐκλογές, γιὰτὶ ἔτσι τὸ ἀπαιτοῦνε οἱ δύο πολεμικοὶ ὑπουργοί, Ζορ- μπὰς καὶ Μισούλης. Μαζωχτήκανε στὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἑσωτερικῶν 1720 δῆλωσες, πηλιές καὶ νέες, γιὰ . . . μεταλλεῖα.

Ἀπὸ τὴν καλὴ μας γειτονίαν τὴν Τουρκίαν, κακὰ χυμπάρια πάλι. Πολὺ αἰσιόδοξος εἶμουνα στὸ ἄλλο γράμμα μου, κ' εἶχα ἄδικον. Καὶ τὰ δύο γερμα- νικὰ θωρακωτὰ (τὸ «Φρειδερίκο Γουλιέλμο» καὶ τὸ «Βίσεμπουργκ») τὰ γόρασε ἡ Τουρκίαν γιὰ 20 ἑκατομ- μύρια φράγκα, καὶ κανονιοφόροι παράγγειλε, κι ἄλλα παζαρεύει. Οἱ Νεότουρκοι κιντεῦσونه νὰ καταφέ- ρουνε τὸ Χαμίτη νὰ βάλουνε στὸ χέρι τὰ 180 ἑκα- τομμύρια πού ἔχει αὐτὸς σὲ γερμανικὰς τράπεζες, γιὰ νὰ φτερίξουνε στόλο τρομερό. Συμφωνήθηκε καὶ τὸ δάνειο, στὸ Παρίσι, γιὰ πεντέμισι ἑκατομμύρια τούρκικες λίρες, μὰ βρίσκουνε δυσκολίες γιὰ τὴν πα- ραδοχὴ του στὴ γαλλικὴ Μπόρσα. Καὶ τὸν ἐμπο- ρικὸ πόλεμον ἐνάντια μας τονε βρυστοῦνε συστημα- τικὰ ὠργανωμένο. Κι ὁ βάζιρη τους ταξιδεύει στὶς Εὐρωπαϊκὰς αὐλές· περνώντας κι ἀπ' τὸ Βου- κουρέστι, ἐκλεῖσσε φαίνεται συνεννόηση μὲ τὴν Ρου- μανίαν — συνεννόηση πού ἔκανε τὴ Βουλγαρίαν νὰ μα- ζεύῃ, τὰ λουριά της. Γιὰτὶ αὐτὲς τίς μέρες, ἀφορμὴ τὰ βάρσανα πού τραβούσαν οἱ χωριάτες τῆς Μακε- δονίας ἀπὸ τὸν τούρκικον στρατό, ἀρχίσι τὸ λιανο- τούφεκο ἀπὸ ἀντάρτικες συμμορίες, καὶ κονάκια καθήκανε, καὶ πρόσφυγες πολλοὶ φύγανε στὴ Βουλ- γαρία γιὰ νὰ γλυτώσουνε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Δὲν ἀκούγοντι πιὰ οὔτε οἱ ἐπικναστάτες : Ἀρβανίτες, Δρεῦσοι καὶ Μπεντουῖνοι. Καὶ ἐνῶ τὸ Μαυροβούνι ἐτοιμάζεται νὰ προβιβαστῇ ἀπὸ ἡγεμονίαν σὲ βρσί- λειο, κ' ἡ Πόλη τοῦ στέλνει τὰ συχαρήκια της, ἀπὸ τῆλο μέρος φυλακώνει τοὺς Σαμιώτες ἀπο- σταλμένους πού πήγανε νὰ παραπονεθοῦνε γιὰ τὴ Σάμο. Μὰ φαίνεται πὼς εἶδε πιὰ ὁ Θεὸς τῶ δικον, κ' οἱ Δυνάμεις ἀποφασίσκανε νὰ ξετάσουνε τί τρέχει σὲ κείνον τὸ ἄμοιρον νησί. Νὰ δοῦμε τώρα, θὰ συγκινηθοῦνε καὶ μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα ; Ὁ Πατριάρχης ἐτοιμάζει Μαύρη Βίβλο γιὰ τὴ συστη- ματικὴ καταδίωξη τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου ἀπὸ

τότε πού ἔγινε τὸ νεοτούρκικο Σύνταγμα. Κάλεσε τὴν Ἐθνοσυνέλευση γιὰ τὴν 1 τοῦ Σεπτεμβρίου, μὰ τὸ Τούρκικο Ὑπουργεῖο τοῦ ἔστρεψε πίσω τὸ τα- κρίρι του καὶ φροβέρισε νὰ μωδιση ἀκόμα καὶ τὰ Δυὸ Σώματα νὰ συνεδριάσουνε στὸ Πατριαρχεῖο. Δὲ δέχτηκε ὁ Τούρκος ὑπουργὸς οὔτε τὴν ἀναφορὰ πού στείλανε τὰ Δυὸ Σώματα. Μὰ τώρα τελευταῖα τὰ πράματα φαίνονται μαλακώτερα, κ' ἡ Συνέλευση θὰ μαζωχτῇ στὴν Πόλη, ἀπάνου κάτου τὸν ἴδιον καιρὸ πού θάχουμε οἱ Ἑλλαδικοὶ ἐδῶ τὴ δική μας.

ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Διάδοχοι τοῦ Κόντου, στὴν ἔδρα αὐτῶν Ἑλληνικῶν Γραμματέων, πλάϊ στὸν κ. Μιστριώτη διοριστήκανε δύο νέοι καθηγητάδες : ὁ κ. Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου, γυμνα- σιάρχης ὡς τὰ τώρα στὴ Θεσσαλονίκῃ καὶ μέλος τῆς ἐπι- τροπείας καὶ τακτικὸς ἐργάτης τοῦ Λεξικοῦ τῆς ἐπι- μνης (δηλαδὴ τῆς Δημοτικῆς), καὶ ὁ κ. Ἀντρέας Ν. Σκιας, ἑφορος τῶν ἀρχαιοτήτων ὡς τὰ τώρα καὶ ἐρασι- τέχνης γλωσσολόγος.

— Διοτὸν ἔχουμε στὴν ἴδιαν ἔδρα : Ἕναν πρόμαχον τῆς καθαρεύουσας, Ἕναν ἐπιστήμονα πού δουλεύει ἀκούρα- στα γιὰ τὴν ἀπερισυλλογὴν τοῦ θησαυροῦ τῆς λαλουμένης Ἑσθμ. τῆς Κυβερνήσεως, Παράστ. Τεῦχος Β' φύλλ. 45, τῆς 15 Ἀπριλίου 1910, κ' Ἕναν ἀρχαιολόγον πού ἀρχίσι νὰ κηρύχῃ πὼς ἡ δημοτικὴ εἶναι καὶ φιλολογικὴ γλῶσσα (κοίτα παραπάνω στὸ «Ζήτημά μας»).

— Τὴν ἴδιαν μέρα πού διοριστήκανε, τὸ «Ἀθηναῖον» ἔ- παίζε τὰ «Μαλλιά-Κουδάρια», τὴν ἐξυπνὴν κωμωδίαν τοῦ φίλου κ. Ν. Λάσκαρη.

— Ὁ ὑπερδιαπρεπὴς Πατρινὸς δημοσιογράφος κ. Μ. Σκελλαρῖου ἔβγαλε καινούρια βδομαδιάτικη φημερίδα μὲ τὸν τίτλον «Ἡ Κραυγὴ τοῦ Ἑκπνεόντος Ἑλληνισμοῦ», κ' ἡ «Ἀκρόπολις» τονε χαίρεττες γράφοντας :

— «Τὸ μήκος τοῦ τίτλου ἐνθυμίζει Ρουμελιώτικο σπληνάντερο. Πὼς θὰ διαλαλεῖται αὐτὸς ὁ τίτλος ; Ὡς ἐν- νοια δὲ πλέον ἢ εἰδεχθέστατος.»

— Κόβουνται οἱ θεατρικογράφοι μας νὰ μεταφράσουνε τὴ γαλλικὴ(;) λέξη comédie, κι ἄλλος τὴ λέει «δραματίον», ἄλλος «κομμεντί» κι ἄλλος προσκαλεῖ τὸν κ. Λάσκαρον νὰ ἐξελληνίσῃ...τὴν ἐλληνικὴ λέξη.

— «Ἐάν ἡ μνήμη δὲν μᾶς ἀπατᾷ (si la mémoire ne nous trompe pas)» — ὅπως θὰ γράφανε στὰ κομψὰ τους χρονολογήματα — «ἐκείνος ὁ πτωχὸς Μένανδρος (ce pauvre Ménandre), πού ἔγραψε στὰ 300 π. Χ. δράματα οἰκο- γενειακὰ πολὺ συγκινητικώτερα ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ κ. Τσο- κόπουλου καὶ τοῦ κ. Ξενόπουλου, πρόλαβε, καὶ παίρνοντας τὴ γαλλικὴ λέξη comédie τὰ βάρτιζε «κωμωδίες».

— Διαβάσαμε σ' ἓνα χρονολογούμενον ἀπὸ κρηνίου ἡμοιάζοντος πρό; θεοφρούρητον καὶ τσομπανοπληθὺς Ἀτ- τικὸν ἄσας». — Κατημένοι Μαλλιαροὶ !

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Τάταρο, ἐδῶ. Ἡ Μύρρα τοῦ ποιητῆ σου εἶναι φυσικὰ ἡ Μύρρα· μὰ, βλέπεις, γιὰ νὰ δείξῃς πὼς ξέρεις καλὰ ἔβενε γλῶσσες, κάνεις πὼς ξεχνᾷς τὰ ἐλληνικά. — κ. Σπ. Α. ἐδῶ. Σὲ νοιώσαμε ! ἄλλου τὰ θεατρικά σου κόλπα. Γιὰ τέτοιες ὑπόθεσες, μονάχα οἱ σοφοὶ θεατρικογράφοι τῶν ἐφημερίδων εἶναι ἀρμόδιοι. Ἐμεῖς δὲν ἀνακατεῦμαστε. — κ. Θεμ. Μπαμ. στοὺς Ἀ. Σοφάντα καὶ κ. Γ. Ὑπερ. στὴ Σμύρνη. Λάβαμε τὴ συντρομὴ τοῦ 1910 κ' εὐχαρι- στοῦμε. — κ. Α. Στ. στὴν Ἰθάκην. Ἡ «Γραία Ζωή», πού λές, εἶναι «revue littéraire d'art et de critique», ἔχει καὶ ἰδανικά (ἔχι ἐλατήρια, σὰν τὸ «Νουμᾶ»), καὶ τῆς τὰ σεβόμαστε. Ὁ κ. Μποτοσάκος ἐδῶ, ἔχει μιὰ φῖνα μπογιὰ πού τοὺς γέρους στὴ στιγμὴ τοὺς κάνει νέους.